

Почта рима плачена у готовом.

Рок IX.

1932

Диково, пяток 11. новембра 1932.

Число 45. (365.)

РУСКИ НОВИНИ

Preč. Dr. I. B. Vlašević reditor grkt.
sjećništva Zagrebl. gornji grad

Диково, пяток 11. новембра 1932.

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Виходца сваки тиден. — Предплатна на рок 60 динар, па пол рока 30 динар. За Америку и други крај 2 динар рочни.

Предплату и писма до Редакције и Управе треба посыпати на адресу: „Руски Новини“ Панчево (Југославија).

Народни Доми.

В недесето 13. новембра т. р. се сада са нашим Просвите у Керестуре, на којима буде главни предмет развоја: куонаше Народног Дому за Просвите. З тим нагоди се смо написац даскељу слова о значају и важности Народних Дома за просвите развијање сваког народа.

Народни Дом је штедеок целеј народније роботи коло напредовања и даскељања народа до постога културног и гајдованског живота. У Народним Домима налази се место шицког народног друштва: просвите, читални, кооперативи, шпицијацији друштва, ријеки течеј (курси) за обје образоване, друштва младежи, шпицијацији хори и др. Обично су Народни Доми и места, где се сређује шицки плодне једине валиде чија је варош ће се огледати на српским и другим розлици.

Прето је и Народни Доми будећи је већини будови, у красним стилу, који је на звонка указао, же то обје народне установе — храм народног просвите и културног змагања.

Тако значаје мали и мало терази Народни Доми у шицким народима: у Данији, у Чехији, у Хорватији, у Словенији и у шицким другим народима, који се почвати заостали у свом розвитку, а већ се среће здрављаји других већих и њенских народима.

И ми Русини-Украјинци можемо је похвалији, же хаме вељко Народних Дома, лем не ту у Југославији, але там горе у нашој општини — у Галичини и на Горији.

Особено по војни почали Русини у Галичини будовац својо Народни Доми и у најменшим валидах. Обично робел на тим цели валид за дармо, јаки жертвовал цо мого и помагајаја јак мого и нешко мало је у Галичини сиједомах и просвищених валидах, који не мајко свога Дому, у којима се сходи

и развијају цели национални и културни живот того места.

На Горици тих валид збудовали својо просвите Доми, а најкрасаша је величава најата Народног Дому у Ужгороду, штедеок и шерџу целиј Горици.

У тим објима змагања не можеме заостац и ми у Југославији. Потребу Народног Дому чувствовала је најша Просвите у Руском Керестуре уж давно, бо без своје хижи не могла је радити. Просвите развијаја тако, јак би требало. Терак је и тога искушаја потреса нашеј Просвите, да буји задоволеша и најша просвите центра дистане свога кров, а зос тим достаноја својо кошицу и шишки терашні и буљущи народни друштва у Руском Керестуре — нашеј матки.

А за Керестуром муша пойеши шицки други најши валид и оствајаш ће, да је једно веће насеље поштога народа не буде без свога Народног Дому. И у тим даме ми најкрасаша вираја нашеј животији јони и твардей воли у зместаној за лепшим. (МФ)

Пред штернац роки.

Пред штернац роки було, Но величайшој украинској жеми була писана радосц. Но нико не могао верија, же је тако може да се сташи. 1. листопада 1918. спомитло је слунском у Львове украинске војске и жесто-белави по другим часу. Но вичним рабочим Вила-Украини воскресла:

Воскресла, воскресла... Хай давана лунајући
Най виљеје громом по сјуту луна,
Най небо, нај сове, нај вори сиваје:
Воскресла, воскресла, воскресла Вила.

(О. Олеса)

И була то радосц по лем поета алејајујујуја... шицки...

У часу кад је валид старе шицког положења, витлажа најих братих не будучија буди већи лије красна.

На галичанској жемој утворена је автадијоукраинска Нар. Република и прилучела

до државији застиване на терену рујнитељајуће Ресије.

Але радосц и штедеок не буде дуга. Надежи и шицких бокох непријатеља. Требало је да подготвено бориц против Полякој, Москављој, большевијај, прошири власног исхоги. На конују пријео и тифус, који је веће скоро је целеј вијеско. И почјеје тајнији кричај о правах познелених народох — тоги права не були пријнати нашим братом.

По стратох на високим волеј пријали различни конференцији, на којима је ише менеј зробило добро. Пријнато права на најверојај, који лем ту и остало.

А нешко је каквога 1. листопада шицкију по цијелу Галичини сконан тих часу, служка је Служби за спадаји у патишовачких змајевијаја за прислобу.

И кад човек чита историју тих шицких подбоја — на може верија, же то була дјело. Не може верија, же тима улцијами, преје којије скоро кадаји дасије преходи, цекај, мага је крев за светоје. На може верија, же телји гроби — разаптији вијадаји — муша буји шицаком кратких часу радосци и ћесција. З којкад мотилијаје да вијоди:

„Наша смрт
Неучији иницији је им требаје житије.
(Лем Украјини)

И у различних фуркох по цијелу нешканијескай жеми ходи по гроби на 1. листопада жијаше мучениким:

Синъ клоши, сећи, солови склоните.
Най виљиши вију тугу
Шумноукраинији вјтер и лугу:
Пас измеје нам белыј
Яе настапе час, кад ријебудији нас!

(П. Карманський)

R. Манлеус.

ШИРОМ ШВЕТА

УКРАЇНА.

„Маслосојов“, сојуз украјинских маслосојских кооперативох то је вакојменија „задруга“ теже фаби. Централа је најоји у Львову, а по шицких већих местах Галичини најоји је женици тајки централни.

Подјакаме цикавији знат за 1931. р.

Маслосојов заснује 246 маслосојских кооперативох и 1013 зберальньых мысака. Коло

Нови закон о валахских управах.

Міністер нукашніх діл придав Народній Скупщині предлог закону о валахських самоуправах. За тераз припоможе лем найважніші суперечки цього закону, котрі можуть у Скупщині у дачім будуть пресенети.

Кажда повітніна опчина має найменш 2.000 жителюх. Опчина з меншим числом жителюх здружка ще є єдину до єдній опчини.

Валахська управа вибирає ще явним, общим і єднаким гласанем на штири роки. Кед ці вибори будуть всієї місті, вець тута листа, котра достала юаніцій гласах (результату вікшину) достава щицьких валахських одборців, а друга ніч. Опчина до має 2.000 жителюх вибирає 12 одборників, що мають до 4.000 жителюх 18, до 8.000 21, а понад 8.000 жителюх 24. Начальником опчини є тот, хто був перши на листі, котра достала вікшину.

Вибрані одборники мають вибор гравія, а кед не єще, плащи 1.000 Дин. кари.

Опчинські бюджети (прорачуни) потверджують срез, кед намет не перевищує 50%, на державну порцію, кед намет до 100% потверджують то бан, а кед, перевиши 100% міністер Фінансій.

О поїзді рока, бан, кождій, банківни має предложити міністерству нукашніх діл, котрі є опчини мають касирати.

Габор Костельник:

Царське слово.

Пастор пастирови приповідал, що би то вони зробили, кед би постал цар. Думат вони лем о себе і о своєй фамелії: да вивиши себе пред царем своїм валахом (дашій його думи не ишли).

Монастирський кухар, добродушний брат — монах, думал себе, же вони би царство зробили єдним монастиром — щешлівим, побожним.

Писар на валахі, недокончений гімназист, бурмочел (а видзело єще між самі параграфи найвищій мудрості рецитує):

— Я? Га - га - га! Цо би то було! Цали швест предложил бим на інші таки щор! Іс було би уж у цьому ані інужди, амі несправедлівости (шкоти би єше обовязково обходили през видавання шведоцтвох).

А цар Марко Аврел, цар мудрець, записав нам на вічну пам'ятку і опоміну:

Будзме задоволінні, кед нам ще уда гоч і мало швет полепшац.

І склада кара на наш народ, же пришол жинці под царами — недоконченими студентами.

Уредбу о опчинських урядниках цироби банка рада (інше) за кожну бачину. У тій уредбі будзе поведзено, які кваліфікації мусить опчинським урядникам мац, які будзіть пісаць і друге:

До опчинського одбору не можу буць вибрані опчинські і державні урядники, а священіци можу буць на листі лем не на перших трох місцях.

Нова влада.

Нову владу ви уложите мін. председник Др. М. Срікіч. У главним розташовані міністри, приїхали лем троє нови.

Осигураніс на автобусах.

Того лата видала влада наредбу, що щицьки путники на автобусах мусить будуть осигурані за случай нещесца. Зос тих карти на автобусі постали драгік од 2 до 5 динарів. Проці тому протестували властители автобусів і тераз міністерство свою стару наредбу касирало.

Банки у Югославії.

У нашій державі є 640 банків, котрі мають мільярди, 110 мільйонів злівного капіталу. Уложеніх піненків мають тута банки здевіс мільярди. Прешлого року мали щицьки наші банки 180 міліардів чистого хасну.

Банкова палата у Банялуки

уж цілком готова і буде тих дінь пошвидше. Пошвидше ю православно-сербські священікі Матхієт і мусліманські Гафіз Змаїч. Банкова палата збудована у краснім стилі і барок країні університета.

Нападли на жандарох.

У Загребу почав ще процес проши 27 парастох а Орославія (Хорватське Загоре), котрі отужили, як на єднім кирблю 29. юна того року нападли на жандарох, котрі пришли на кирбай дія жеркую на мир і щор.

Осуджені новтаруш.

Були новтаруш у Царді (Бараня) Сітєнін, яже 1925. року, кед була везька по-клава Душко, пронизверел 30.000 дин., котрі були одреджені від помою пострадалих од по-клави. Суд го осудив да вісн рок гарешту.

Ювілей Богдана Лепкого.

На 9. новембрі пам'ятається 60 роки живота величного, руско-українського письменника Богдана Лепкого. Велі його приповедки були друковані у нашим Календару і у Руских Новинах. У тих маліх приповедках описав вони живот наших людей у Галичині, найважливіші парастохи. Відно у їх величному ділові гу людзюм, що церкви і страдають, єсть красні описи душевного життя наших припістах людей. А положеж живот наших парастох у Галичині у величні смутки, прета і у приповедках Лепкого єсть величні смутки, але єсть і описи сіялки і радості.

Кром маліх приповедках написав Богдан Лепкий і велики роман, а найважливішу славу привнєє себі з величним історичним романом „Мазепа“ у шейсі великих кінців. У тим роману описав вони величного українського Гетьмана Мазепу і його борбу з московським царем Петром за славу України. Було то на початку осімнадцятого століття.

Написав Лепкий і велико поезії, писав і приповедки за даєці. Велі його писані проповіді на пудж язикі (ізміцкі, паскі, хорватські і інші), а у Галичині його твори найважливіші читають.

Богдан Лепкий барз аботацел ватне пісменніство, і преславив наше мене у ювісі. Зато му кожди просвіщені Русини жили дзековац і модіці Бога, да го інша дзута потрима у жывоце, да може зос свій циркік іде вельмо зробіц за які пароді.

(мф)

Нашо доказы

Львов, 31. X. 1932.

У Духовній семінарії отримана 31. X. т. р. пам'ятна академія за щицьких тих, що 1. листопада 1918. р. ставули ал прілебоду своєї жемін і познайші у цілких байкох за отримано — спадли.

Можебуй це єдно півто, що не ту пізвуть на ма телько у себе разомних і сумних моментах. Бо швето 1. листопада шветла хвіль, які є європейській народі перші раз по 1340 р., кед спадла Галичина под Поліаків ошлебодзел. А я нову из одуга ще превала храк і остатніх, що жертвовали живот спосіб мідери — озовиціни.

Отримані привати, у котрим винесено історію щицьких подій. И семінар, дзе пізнатковані інтерновані настоятель і дахтори богослові — вважали Поляки і од теде юни вони на себе візчили печац. Цази віден мур в біків юшківній пошти виноградини кулями українських пушкох. Ту бул фронт. То пам'ятка на недавну дійсності, котра вілка уж як сон винатра.

Хор, одшпивал даскелью приватодии фазати.

Насрой бул медаї щицькими поважки поч і радосні. Велі од юніх богословів сами брали учасці у змаганьках за ошлебодзені. Академія завершена з шивальським „Це не імперія“.

Рано одслукена Благодарственка Служба Божа на пам'ят Народного Воскресення, С.

Два і два... неї.

У школі питає ще вакунителька малого Петра:

Каз чи я дам два звяци, а дома достаєш од онка лише два, кельо вец будзеш мац ведро?

— Модім, вакунителько, пейц! одповед Петро весело.

— А як то?

— Бо я уж мац відното звяца дома!

Адвокат Др. Мафтей Винай

у Вуковаре
представляє свою адвокатську канцелярію з уліці Рів. Александра до Філіпповичевій ул. 7.

